

Els distints camins de la poesia

Per començar, el crític Francesc Calafat ens introdueix en el món de la poesia actual explicant-nos les diferents tendències i analitzant cada grup de poetes. Presentem tot seguit una tria de les novetats dels llibres de poesia.

Una constant de la història de la poesia és la convivència d'estètiques; però també ho és la polèmica. No fa massa hi hagué moments de tensió, i no sempre per raons estrictament literàries, entre alguns defensors de la poesia de l'experiència i un front heterogeni de poetes encapçalats per uns militants permanents de la *dissidència*, que es defensaven de les temptatives de conduir la poesia per uns camins predefinits. Aquest joc de pèndol, a més d'ofrir una mica d'espectacle al personal, ha estat un recurs molt rendible en papers de premsa, però ha acabat per oferir una imatge simplista de la poesia catalana, fins i tot patètica en alguns moments.

En els anys vuitanta es va donar una forta eclosió de la poesia de la quotidianitat i de l'experiència moral, i de la narrativitat. Malgrat que en aquesta línia hi ha hagut molt de material intranscendent, això, però, no hauria d'amagar la qualitat d'un bon grapat de poetes. D'aquesta poesia hom subratlla la voluntat comunicativa i la recerca del sentit de l'experiència viscuda, i es deixa en el tinter el procés imaginatiu i la diversitat de registres que l'acompanya. Noms familiars són els de Formosa, Comadira, Parccrisas, Margarit, i l'últim Piera. El terme de poesia de l'experiència és atractiu, tot i que ha acabat per ser confús, perquè no surt tota poesia de la l'experiència vital i intel·lectual de l'escriptor? Siga com siga, cal tenir en compte que aquests pressupòsits han motivat graus molts diferents de perspectives i de línies estilístiques que van més enllà d'un reduït grup d'elegits. Hi trobarem tant l'expansió narrativa com la reticència expressiva, tant un buscat prosaisme com un cert gust de la metàfora. Transitin aquests camins autors tan diferents com Enric Sòria, Jaume Subirana, Gaspar Jaén i Urban, Vicent Berenguer... Altres es decanten per un llenguatge inequívocament actual i un punt tremendista (Antoni Puigvert), o fins i tot volen desfer-se dels convencionalismes lírics (David Castillo i Gabriel Planel·la). Un intens despullament expressiu és remarcable

en autors d'estètiques contraposades (Antoni Clapés, Miquel Descot). La quotidianitat rabiüda de Casassas combina en una poesia original elements de la pròpia tradició amb maneres anticonvencionals. Marc Granell elabora una poesia de la ciutat i de l'home que la viu des d'un intens expressionisme poètic. Carles Torner d'una rígida formalitat poètica ha passat a una interessant poesia convulsiva.

Un altre filó, tan remarcable com l'anterior, és el de la poesia de base imatginística, que ha reduït progressivament l'herència del surrealisme. La integren gran part dels poetes dels setanta (Pere Gimferrer, Jaume

Pons, Antoni Marí, Maria Mercè Marçal). El ventall de veus és igualment ample: una poesia simbolista que recorre al paisatge per aprofundir la seua reflexió existencial (Vicenç Llorca, Xulio Ricardo Trigo, Ramon Guillem). Estretament relacionada amb aquesta darrera és la tirada a les densitats culturals que converteix el poeta en dipositari de llenguatges i models del passat (Joan Perucho, Ponç Pons, Josep Ballester). Miquel de Palol amb una poètica volcànica en practica una revisió irònica. Xavier Lloveras, en una obra de distints tons, aposta per l'acidesa verbal. Jaume Pérez Mon-

taner, en una ascendent cursa qualitativa, combina la ràbia i el somni amb imatges vibràtils.

Tampoc no falten els poetes seduïts per les irisacions semàntiques de la paraula. El vers de Lluís Roda juga irònicament a partir de situacions quotidianes i Albert Roig fa una poesia emmirallada en la imatgeria barroca. Un cas extrem és Hac Mor, ferm defensor de poesia del no sentit i que gaudeix movent-se perillósament pels límits del llenguatge.

Malgrat que el gènere no frueix de bona publicitat, aquesta precipitada, i inevitablement injusta, relació de poetes posa de manifest uns moments d'efervescència creativa, instal·lada en una permanent evolució.

Fa poc hi hagué tensions en la poesia catalana. Aquest joc de pèndol ha oferit una imatge simplista i patètica de la nostra lírica.

Francesc Calafat